

ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЈЕВИНИ С. Х. С.

Администрација: Кнез Михаилова 46/1.

Уређивач:
АЛОЈ ИЈА ШТЕБИ
ДАРНИКА СИОАНОВИЋ

Београд, 1 јуна 1927.
БРОЈ 9. — ГОДИНА VIII.

Власник за А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЈЕР

Издава 1 и 15 у месецу. — Годинша претплата
48 динара. — Примерак 2 динара.

ЖЕНСКА СТРАНКА.

Оснивање „Женске Странке“ није изазвало чуђење само у редовима жена, још много више код мушкараца, практичних познавалаца спољњег и интуитивног политичког живота. Жене још без политичких права, и шта више књижевни уземљиве с тако, херојским културним и политичким елементима, као што је наша, ослијали засебну политичку партију, и ајду ли мушкарици, који знају политичку традицију, нису успели да снесу наш политички живот на неколико јасних, изразитих политичких групација. Наш политички партикуларизам је тиме добио баш у женама појачање, што је на штету здравог политичког развоја. Како у садашњости тако и у прошлости потврђен је факт да је последица великог броја политичких партија коцкање рада, по потреби за напредак народа, јер се у таквим приликама својо политичком животу на сплетке и на присто трговачке политиком. Ово је, дакле, први разлог зашто не можемо сматрати оснивање „Женске Странке“ за потребно и корисно како за жене саме, тако и за „културни, морални и здравствени опстанак наше државе“.

Од самог почета политичког живота стварале су се политичке партије или на основу већег припадности, или националности, или обод политичког интереса, или у новјие доба нарочито на основи економских и социјалних принципа. Много ређе их је стварало лично ривалство међу онима, који су хтели по сваку цену да постану политичке вође, као што је био случај у италијанским средњовековним републикама. XIV веком пројавио је ујесну политичку борбу, у којој су се бориле превапа и шведска власт за промену. Два столећа дошние је потекла из Француске борба против верског тиранства и за признање идеја природног права и суверенитета народа. Енглеска револуција је шила за победом парламентаризма, Француска је имала већ знакове класне борбе, борба енглеских колонија у Северној Америци се водила под лозингом независности. XIX век пуни је борби за идеје демократије и лозиније најразвијенијих класних борби. Свуда, дакле, видимо да су се водиле политичке борбе на принципима, који су били доминантни или за неко доба, или за извесну групу, и који су имали за живот саме пресудну важност.

Да ли може ко озбиљно да тврди да је разлика у полу чиница, која је од пресудне важности за живот народа, човечанства? Разлика у полу, која се протеже кроз живот свих живих бића, само је једна природна појава, потребна за одржавање живота. Старати на тој прилици политичке напације, значи уносити у вечите законе природе борбу. Само непознавање развоја економског и социјалног живота може створити мишљење да правна и политичка неједнакоправност између жене и мушкараца проистиче из разлике у полу. Та разлика долази из различитих улога, које су имали мушкарици и жене у економском и социјалном животу. Како је тај живот уређен, тако да има један извесан број мушкараца главну улогу у том животу, они су узурпирали за себе и сва јавна права. Зато је јасно зашто и сви мушкарици нису у једној јединој партији, и међу њима има зависних и неависних, социјално и економско јачих и слабијих — и према томе они су групирани у политичке партије.

У почетку феминистичког покрета било је време, кад су сматрале жене да су узрок њихове потчињености у друштвеном и државном животу мушкарици, мушкараци у опште. Али развојак друштвене науке показао је женама да није пакост мушкараца она пререкла која им спречава пут до потпуне једнакоправности, него да је пререкла иста као код свих зависних класа, то јест њихова економија и социјална зависност. Жене су данас у истом положају као што је била и пр. радничка класа пре 60 година: без политичких права и у економском животу предмет неједнакости економске, социјалне на највишем степену. И како је радничка класа дошла постепено до уверења да може постићи економско и социјално побољшање само кроз политичка права, тако је и сва женама. Жене се не боре за политичка права само због тих права, него их сматрају као јуног средства за постизање економске и социјалне независности. То је покретна сила која их удружује, која им показује пут у борби. Из тога следи да је „неослобођена“ жена већ политички одређена, ако тога можда није још свесна. Проглас: „Женске Странке“ је класна партија, партија радница, и да нису само оне у том положају. Тиме је продужен највиши разлог за стварање једне политичке партије. А о томе како да употребе своја права, проглас каже: „Сматрамо да је за културни, морални и здравствени опстанак наше државе неопходно потребно да и жене узму потпуну учешће у организацији и животу државе. Зато се све грађанке морају што пре ослободити за политички живот“. Ни једна једини партија није до сад изјавила да се бори против културе, морала и здравља. Напротив, све су пуне лепих речи о тим стварима, које стоје високо над свима политичким борбама. За све, жене и мушкарице, култура је само једна, морал је само један, и здравље је само једно једино. Немамо ни једне од тих ствари, које би биле политичко одређење и одређење по полу. Због тога једна ствари политичку партију, каже, како је „Женска Странка“ суверено прешла преко свих принципа, који су у станоу да групују у политичку партију. То је други разлог, који нас наводи да не можемо одобравати идеје оснивања и уверени смо да ће да буде и она само женско удружење као што су и она већ постојећа, којима каже проглас: „да су израз женске слатности и женског социјалног рада“.

Потребно је да се осврнемо још некака тврђења, изнесена у прогласу „Женске Странке“. Проглас тврди да „Женска друштва и удружења која данас постоје код нас не одговарају ни по својме програму, или по својој организацији и тактики, политичким задацима, јер нису — пре свега — политичке, партије и не баве се првенствено политичким питањима, него онима, која су у станоу да пробуде код жене интересовање за политичка питања. А други разлог, што се у женским друштвима ренимо отворено у „Женским Покретима“ који су чисто феминистичка удружења — не ради искључиво у циљу „политичких задатака“, налази се у нашим политичким приликама и у самим женама.

Жена има да се бори на два фронта: за политичку једнакоправност и за побољшање свога социјалног и еко-

номског положаја. Како је ова друга борба много тежа, како иде много спорије, потребно је да жене баве тој борби обраме много више пажње, да је проуче свестрано. Жене тако страшно отеране традицијом, тако прожете потвреним схватањем своје улоге у животу, нису лако приступиле објективном посматрању свога положаја. С тога је првенствено „Женске Странке“ да садашње феминистичке организације у самој земљи нису постигле нише успеха због своје прогресне организацијетактике евра и кроз неправилна. Феминистичке организације због тога не напредују тако као што би свака класа на жедела, јер огромна величина жена још није социјално пробудена, није свесна своје социјалне и економске зависности и с тога не осећа потребу да се организације.

„Женска Странка“ назива се политичком партијом. Ако судимо по манифесту (кога доносимо у целисти на другом месту), морамо признати да то није манифест политичке партије, јер нам не показује ни једне једине политичке идеје. Политичка партија тражи јасно изражене идеје државноправне, политичке и економске, тако како су отау прогласу нема ни трага о тим идејама.

„Женска Странка“ обавља у својм прогласу политичко васпитавање жена. У коме правцу? О томе не сазнајемо ништа, као да је то питање неважно и неважно. Ако пак сматра „Женска Странка“ за политичко васпитавање „да жене буду из раније навикнуте на рад у политичкој организацији, сличној оним организацијама у које ће жене политичке партије тако како су организоване свагда јаке партије — главни одбор, окружни одбор и месни одбор — каже добар познавалац политичког живота, Хабша, ово: „Ко може да прати ириу са естетским миром, тако задивни насен протеска величина: водени кавијалиталисти, вођене воје партије, спартија у својим новинама јавно мишљење, које доносиће код бирачких кутија масе политичких партија, протешавију да пољу народа“. За такво политичко васпитавање, у истини „Женски Покрет“ неће утакмице са „Женском Странком“. Не једнапут него у свакој прилици, гледод смо могли наглашавати смо политичко васпитавање с циљем да је потребно да политика постане орган живота, а не обрнуто, као што је то сад.

„Женска Странка“ је погрешан покушај, она је доказ политичке неодојелости.

Београд. Алојија Штеби.

Заједничко школовање мушке и женске дјете у средњим школама.

Под горњим насловом изашао је чланак у нашем листу од 15. априла. У њему се и са пуно симпатија према темељним начелима феминизма изнесе убедљиви докази о користи коедукације, и кад писач чланка не би био за радикално ријешење тога питања, заговарајући апсолутну коедукацију, могли бисмо сви без обрнуто прихватићи разлагања проф. Бранковића. Проф.

Бранковић разлагачи о користи коедукације прихватају као безвредну одгојну потребу. Јединим-вено јаким аргументом господ. професор брани своје становиште, кад тврди, да тиме оба пола долазе до танијег сазнања своје психологије, што спречава мушкараца у „касијем животу као одрастаојче“ безобзирно потчињеној оној женској психологији. Без сумње је то језав одвојак момената, који говори за коедукацију, само што господ. професор заговарајући је бјежи од срдачне линије и тражи, да се од њих ослободимо велики извирити коедукација и по главним нашим центрима, таје су женске школе.

Заједничко школовање мушке и женске дјете не спада ни у нас, хвала Богу, у неодољена питања. Свак се је више и код нас на то приучио тако, да је мало који родитељ толико конзервативан, да би у местима гдје нема засебних женских школа своју кћерку, па био и имулан, дао у један женски завод ван, само зато што је противник коедукације. И доиста значајно да је смо врло мало напредни, кад бисмо били приморани да о коедукацији данас расправљамо, ми придошћу нема ни трага о тим идејама.

„Женска Странка“ обавља у својм прогласу политичко васпитавање жена. У коме правцу? О томе не сазнајемо ништа, као да је то питање неважно и неважно. Ако пак сматра „Женска Странка“ за политичко васпитавање „да жене буду из раније навикнуте на рад у политичкој организацији, сличној оним организацијама у које ће жене политичке партије тако како су организоване свагда јаке партије — главни одбор, окружни одбор и месни одбор — каже добар познавалац политичког живота, Хабша, ово: „Ко може да прати ириу са естетским миром, тако задивни насен протеска величина: водени кавијалиталисти, вођене воје партије, спартија у својим новинама јавно мишљење, које доносиће код бирачких кутија масе политичких партија, протешавију да пољу народа“. За такво политичко васпитавање, у истини „Женски Покрет“ неће утакмице са „Женском Странком“. Не једнапут него у свакој прилици, гледод смо могли наглашавати смо политичко васпитавање с циљем да је потребно да политика постане орган живота, а не обрнуто, као што је то сад.

„Женска Странка“ је погрешан покушај, она је доказ политичке неодојелости.

Београд. Алојија Штеби.

Заједничко школовање мушке и женске дјете у средњим школама.

Под горњим насловом изашао је чланак у нашем листу од 15. априла. У њему се и са пуно симпатија према темељним начелима феминизма изнесе убедљиви докази о користи коедукације, и кад писач чланка не би био за радикално ријешење тога питања, заговарајући апсолутну коедукацију, могли бисмо сви без обрнуто прихватићи разлагања проф. Бранковића. Проф.

school (учитељску школу) у Чикагу а асплуоти је кодукација проведена у Америци у основним школама. И у другим напредним државама као у Чешкој, Немачкој и другде уз мјешовите школе постоје и засебне женске школе. Биће да се у важи развоје руководије те напредне државе да подржавају ова одвојена система, па зато да ми, који смо по одређеном тематичном различитији у једном апсолутно прекинуто са редовном одвојеном традицијом, да на другој страни изазовемо оправдану критику и оснивање засебних женских професионалних школа у већем броју него што досад постоје. Већем приливу женскиња у професорски ред не сметају озбиљне засебне мушке школе. Кад би се рационално попуњава мјеста на средњим школама, и кад би у распореду професора на поједине школе била мјеродавна само стручност, сигурно би и успех у школама био бољи а ауторитет у вишим разредима не постојава професор зато што је мушкарац или жена, већ зато што познавањем свог предмета импонује својим ђацима — а наставника, која тешико ради на чисто мушкој школи, доста би тако тежило да ради на мушкој школи на то не би био довољан разлог за апсолутну кодукацију. Кад заријева праксу напредних држава иако касније ипак је данпут прихваћено, онда будимо опрезни па и кодукацију примењујемо како нам се нуђа са страна бс свихних експеримента.

Слани. Д-р Јелка Перћ.

Одредбе Српског грађанског законика и његовог изворника * је о односе на мајку.

Одредбе која регулишу правни положај мајке као такве налазе се и у Српском грађанском законнику и у његовом изворнику. Аустр. закон о грађанском законнику — поглављу у глави III првог дела ова законика, који у српском носи назив „о правима и дужностима родитеља и деце“ а аустр. закон „о правима између родитеља и деце“. Сем тога, мати се спомиње још у I одељку другог дела ова законика, а у главој која говоре о наследству с обзиром на законско наслеђење.

Одредбе које стављају родитеља и децу у једну категорију односе између родитеља и деце који су на првом месту моралног карактера, али чим је правно издвојено браку и породицу на степен правне институције, самим тим су и односи између родитеља и деце довели поред моралног и правни карактер, те их је и позитивно законодавство мохало на неки начин регулисати.

Оба законика при регулисању ових односа имају у првом реду у виду родитеља, под којим се изразом подразумевају и отац и мати, а тек у случају да се родитељи деци не слажу, или да је отац без имовине, или најзад, да је непознат — у случају небрачности — законик изрично регулишу правни положај мајке према деци.

Упорношћу о правном положају матери, морамо имати у виду мајку брачног и мајку небрачног детета, јер се њихов положај, нарочито према Српском грађанском законнику, веома разликује.

Прелазимо прво на правни положај брачне матери, пошто и сам законик сматрајући брак као правило првенствено говори о брачним родитељима.

У детету под који израз, како сам законик објашњава, долази и мати, дужни су једи својој деци хранитиелно и старати се како о децијем животу и здрављу тако и васпитању. И Српски и Аустр. грађ. зак. прописују да ова дужност првенствено лежи на оцу али, док материна дужност у погледу издржавања треба да буде секундарна, у погледу неке деценије тата и здравља оца примарна. Аустр. грађ. зак. то изрично прописује (§ 141.), а Срп. грађ. зак. првенствено ове дужности даје се извести из § 118. Дужност издржавања

детета паише поглављу на мајку у случају кад отац нема никакве имовине а мати има, и трајаће све док дете не буде било у стању само себе да издржава. У погледу питања, кад се мати узети да је дете способно да само себе издржава, Срп. грађ. зак. и његов изворник нису сагласни. Јер док Срп. грађ. зак. за такав рок узима пунолетство детета, а изворник каже да кад девојке улазу; изворник његов не прецизира рок, већ изгледа оставља суду да реши у сваком датом случају, вевротно с обзиром што се по Астр. грађ. зак. пунолетство стиче у пуној 24 година, а више је него јасно да је човек, кад не постоје изузетни случајеви, и пре тог доба способан сам себе да издржава. Код изузетних случајева различних болести и неразвијености или неспособности код физичких или душевних — ова дужност издржавања дете траја и дужи и стално.

Родитељи, па ни мати, немају права тражити од деце накнаду трошкова учињених на њихово васпитање, уз имана децијер која је деца доцније стекла; али ако би родитељи — и мати — паи у оксидију, деца су дужна родитељима пристојно издржавати. У погледу издржавања, детета и дужна своје родитељима поштовати и послушати ни бити — пропис читав моралне приредности — а ако су деца непослушна и неваљала ова законика предвиђају, да родитељи имају право казнити их, само казна не треба да буде претрпана нити по деције здравље штетна.

Кад се родитељи деци не слажу — једне одвојено или су чак и развели, у погледу издржавања, детета, а кад оставају деце и Срп. и Аустр. грађ. зак. остављају родитељима до тога питање првенствено споразумно реше, а ако се не би могли споразумети, то питање регулишу законик само не оба на исти начин. По Срп. грађ. зак. који је најважне речено скраћени превод Аустр. грађ. зак., кад се родитељи који се не слажу или су развели, чиме и недовољно, не могу одлучити, дужност није само дужност, већ и немо право. Мати може децу и после изнетог доба више старости код себе задржати али, ако их је предала оцу понова к себи узети у изузетним случајевима, који предвиђае чита а ти су: душевна оболеост очева, ако би отац био сујен због злочинства на робују или затвор дужни од једнакој судској казни и скитнички, ако би отац негде отумарао, па о њему година дана не би било ни каквог гласа, ако би децу дозављавало, на зло упунивао или њихово васпитање сасвим пренебрегао. Само ради ове могућности потребно је претходно утврђивање пред судом ма ког од набројаних случајева и сулска одлука.

Овако решење о ихрањи и нези детинјој у случају неслагања и развода родитеља до Срп. грађ. зак. и његовог изворника се стално налази. Аустр. грађ. зак., али је аустр. законик законодавца увиђајући и сам монструозност оваког решења стару одредбу заменио новом, правичнијом и за добро децијем бољом. По новој одредби Аустр. грађ. зак. у случају неслагања — одвојености или развода брака родитеља, ако се спурзуи нису са пристанком суда споразумели о нези и васпитању детета, суд се мора нарочито обавезати да одлучи случај и интерес дете, имајући у виду личност и особине спургуа као и узрок одвајања или развода одлучити: да ли је се сва и/и која деца предати оцу или матери. Аустр. грађ. зак. на тај начин одбацио је прецизиравање доба деције старости до ког ће се деца моћи поверити матери, ако она у опште заслужује да јој се деца повере. Срп. Аустр. грађ. зак. предвиђа и могућност измене одлуке суду по овом питању, без обзира на ранију судску одлуку или споразум спургуа, ако се околности промене и ако интереси дете захтевају нову наредбу судску. У случају потребе поставља се старца малолетној деци. Срп. зак. о ста-

рањелућу, који је заменио у Срп. грађ. зак. главу „о старатељству“, и Аустр. грађ. зак. садрже једно интересантно налагање у питању постављања мајке за староца детине. Тако: по чл. 23 Срп. зак. о старатељ. мати се може невр. иницијо за староца своје деце, мада је случај у пракси доста редак и ако га има, већином је узрок: уступање знања и студија старатељској дужности код старатеља члану породице из поштовања и поверења према истом. Међутим, по § 195 Аустр. грађ. зак. мати се мора примити туторства.

У одредбама која говоре о наследству мати се спомиње у Срп. грађ. зак. у § 397 и 402. По првом имене матери, јер и она долази под појам родитеља, у случају неке смрти наслеђују иста мајка деца на равне делове (ако их има, имене женска) а женска деца имају право издржавања и пристојног уодељено. По другом — § 402 — ако умро дете нема потомства, ни оца живог ни браће, онда негову заоставштину наслеђују мати и сестре умрлог (ако их има) на равне делове. Међутим, по Аустр. грађ. зак. заоставштину матери наслеђују сва деца и мушкарци и женска на равне делове, а и сестре умрлог, а и сестре умрлог (ако их има) на равне делове. Међутим, по Аустр. грађ. зак. заоставштину матери наслеђују сва деца и мушкарци и женска на равне делове, а и сестре умрлог, а и сестре умрлог (ако их има) на равне делове. Међутим, по Аустр. грађ. зак. заоставштину матери наслеђују сва деца и мушкарци и женска на равне делове, а и сестре умрлог, а и сестре умрлог (ако их има) на равне делове. Међутим, по Аустр. грађ. зак. заоставштину матери наслеђују сва деца и мушкарци и женска на равне делове, а и сестре умрлог, а и сестре умрлог (ако их има) на равне делове.

Као што се из овога види, Срп. грађ. зак. и његов изворник се веома разликују у погледу законског наслеђивања, па било да наслеђују деца мајку или мајку децу, што је последица усвојеног принципа приоритета мушке наследствености код стране Срп. законика.

Прелазимо на правни положај небрачне матери унапред морамо рећи, да је положај небрачне матери по Аустр. грађ. зак. несаврешено бољи од положаја небрачне матери по Срп. грађ. зак., што је последица дозвољеног истраживања личности по Аустр. грађ. зак. одлучивањем и истраживањем истог по Срп. грађ. зак.

По Аустр. грађ. зак., ако се премо одредбама Грађ. суд. поступка утврди ко је отац небрачног детета, за издржавање таквог детета прво је отац обавезан под оним условом да је у могућности дете издржавати; па чак ова обавеза, ако сваки други суд у случају истраживања не открије отаца, на наследнике негову. Поред обавезе издржавања небрачног детета, познати небрачни отац мора накнадити небрачној матери трошкове проузроковане порођањем и даљим њеним деловима ако је ово потребно, као и издржавати саму небрачну мајку за првих шест недеља — §§ 166 и 167 Аустр. грађ. зак.

По § 168 Аустр. грађ. зак. може суд по предлогу издржавања матери, ако јој је дете на оду, кад је овај познати, по § 169 Аустр. грађ. зак. докле год мати чека и може сама да васпитава своје дете, отац јој дете не сме одузети нити претстати за давањем издржавања детету, сем ако детету прети опасност од материног васпитања.

У случају да се патеритет не може утврдити, сви терети паду на небрачну мајку. У погледу законског наслеђивања матери по Аустр. грађ. зак., небрачна деца имају иста права са брачном. Она наслеђују не само своју небрачну мајку, већ и материне сроднике. Небрачној оци и очеве сроднике не наслеђују. Исто тако имање умрлог небрачног детета, који је умрло без потомства наслеђује небрачна мати и преко ње њени сродници. Небрачни отац и његови сродници не наслеђују — §§ 754 и 756 Аустр. грађ. зак.

По Срп. грађ. законнику, како се отац небрачног детету не сме истраживати, сем у два изузетна случаја: кад су у питању гр. дела одвођења и силовања, сва терет издржавања небрачног детета првенствено пада на небрачну мајку, а уз мајку и после матери дужан је и отац небрачно дете издржавати т.ј. ако

сам призна да је отац детинјо — §§ 130 и 131 Срп. грађ. закон.

Што те тиче законског наслеђивања, по Срп. грађ. зак. мати може заоставштину свога умрлог небрачног детета, ако је ово умрло без потомства, наследили само у том случају, ако је својом небрачном детету била хранила, а и својом умрлој деци, кад је она одрасла и она сносила трошкове оца издржавања и васпитања свога небрачног детета. Нарочито је свиреп одредба § 409. Срп. грађ. зак. по којој небрачна деца, ако нису позитивним браком познанога, немају право законског наслеђивања заоставштине у своје матери а камо ли њених сродника.

Интересантно је да српски законодавац поред њених наследника и додука, које су учињене од 1844 године до данас није ништа за потребно да поново, нехумани и за нас Србе ни мало похвалну одредбу законску измени.

М. М. Влајкић.

Глад.

Страшне вести нам стижу из Херцеговине. Дневне новине пишу су извештаје из појединих села Херцеговине, где умру и стари и млади од глади.

Да ли је било потребно да у нашој од природе тако богатој земљи доду у години 1997 до таквих ужасних појава, каквих није било ни омакох послера? Држава је дала помоћ од неколико милиона за храну и за откуп и продају за дивни. Да помоћ није употребљено по оделу стваља, који је заруцао већ одложено у нашој земљи. Војници само жестоке партиске борбе, који су дизале сам једног, чак: другог, свађали само се око тога да ли смо је дали народ или три народа и мрзели само се због тога; звучним фразама смо исказивали љубав народу од којег сад умрели језан: лепо од глади. Али економски и социјални проблем, који су муштали тај народ, пустили смо лепо на миру. Освета је дошла; освета која ће показати пред целом светом нашу неспособност за решавање виталних питања нашега народа. Данас глад у Херцеговини, сутра можда у Црној Гори, прекоостра на острвима Јадрана у корист италијанске антијене, — а ми, који смо далеко од тих несрећних предела наше земље, смеђемо се без брижљивог играно, штамо по кору, бржине смо за најбољи пудер и руж, за најмодерније панталоне, кратке или широкне. А тамо далеко народ умире од глади... Гладни народ у Херцеговини нека има за сад једну утеху: избори се ближе и бар ће га наситити најдешњи обешањима.

Нема само наша држава пасивне карне, и по другим државама су крише, мочвари, неплодна земљишта, али ипак живи народ, београдски и без сувада посветили тим жељенима највећу бригу. Ако не може држава да посвети тим пределима пажњу, био би ред на оном великом броју думаних друштва и социјалних удружења да чине од своје стране све могуће да одстране узроке те ужасне појаве, а не да лече само последице. Народни Женски Савез могао би помоћу својих удружења да уопште у оне крајеве кичу индустрију рунних радова и да организује продају производа на страни. Наши национални рачуни радови толико су дивни и оригинални да би сигурно задобили сталне и добре купце широм света.

Наш лист је отворен дискусији по том питању и нека се јаве сви који би могли да дају ставље и планове.

Београд. Алојзија Штеби.

Мала Женска Антанта

Као делегати на конференцију М. Ж. А. у Прагу која ће се одржати од 30 маја до 3 јуна отишле су као званични делегати: г-ђица Миленка Анталковић из Београда, г-ђа Мија Поповић из Сарајева, г-ђица Др. Јелка Перћ из Спигице и г-ђица Ангела Воде из Љубљане. Поред ових званичних делегата отишле су још: г-ђица Др. Маријана Краљ и г-ђа Терезија Шпанор из Загреба, г-ђа Булли из Сплита и г-ђа Замбони из Београда. О конференцији донесемо извештај у издубом броју.

Интернационална Алијанса за Женско Право Гласа.

On 25—29 мај тек год. у Прагу је седница управе Инт. Ал. за женско право гласа. Из наше земље присуствоваће седници г-ђица Милена Атанасковић, која је била лажске године на конгресу Инт. Ал. у Паризу изабрана у управу. Дневни ред седнице: 1. Извештаје чланова који нису дошли. 2. Крајак извештаја са седнице ексклузивног одбора у септембру 1926. 3. Извештаји: а) одсека за примане нових чланова; б) за женски часописни рад; в) за женско право гласа у пракси. 4. Друштво Народа: а) извештај секретара; б) извештај о циркуларима и одговорима. 5. Стане интернационалне комисије: а) једнаки услови рада за мушкарца и жену; б) националнег улоге жене; в) породични задаци; г) женски мир и против трговине белим робљем; д) недела мајка и немо дете; е) мир и Друштво Народа; ж) женска полиција; з) једнаке одребе за жене у законима; и) право гласа. 6. Финанце. 7. Извештај управних чланова. 8. Афилијација професионалних удружења. 9. Интернационална комисија. 10. Издани конгрес. 11. Идућа седница (датум и место). 12. Разно.

Мобилизација француске жене.

Посланичка Комора примила је закон, који допушта влади, да у случају рата, мобилизује жене исто као и мушкарце. Жене се упућују на службу иза фронта у строгој војничкој организацији. За примане овог закона — да ступи у важност — био је потребан вотум Сената. Ово је деловало на жене као трог из негод неба. Ништа јавност о овој ствари није знала и може се мислити и изненађење жене.

Како Сенат овај законски предлог прихватио је, тако и народ, иако тог тренутка, тада мора свака жена оставити своју кућу, породицу, позив свој и по одређене похитати и на најдалја места, где је по мишљењу власти женска помоћ потребна.

Узбуна у редовима жена је велика. Они питају: „Јесмо ли ми робови, да се с нама расплаже? Питају и нас да ли ми хоћемо опште рад? Није ли то да на свакој пареи да не бироме оно који нам исте проистичу? Нека нам да правно гласа, на онда нека говоре с нама. Онда немо се организирати за рад и у миру“.

Друге се буне: зашто је овај законски предлог без питања жена додато. Оно жеде да министар војни, пре коначног решења, саслуша компетентне жене. Најзато се да је француске жене употребити ово прилику да добију право гласа. Са гласом свакој мушкарци мора се успети да се обори закон о мобилизацији и тиме учини прави корак к миру.

Панчево.

Ј. Поповава.

³⁾ *Напомена уредништва.* Одсек за правну помоћ у Сенату већ је добио члан 1 и првачка закона о организацији француског народа за ратну рату, који мобилише све француске без разлике пола и старости за време рата.

Заштита младежи у Немачкој

(Први чланак из збирке „Ж. П.“)

Како су на селу хигијенски задаци на првом месту, тако су у варошима, где постоје одавно институције за негововање здравља, социјално-педагошки задаци на првом месту. Због специфичних варошких прилика тражи варош нарочити рад. Као се појављује н. пр. беда, много материја мора на рад ван куће и тиме се указује потреба да се за њихову децу установавају колевке, заштитна, а за шкољску децу облаштитна. По варошима је и јавно негововање здравља по школама, затим заштита за физички слабије, институције за просвећивање као читаонице и слично, нарочита заштита за младеж која путује, за психопате, незапослену младеж, самоводнице за позиве и т. д.

Са законом установљенова организација урета за младеж је иста за селачке околности као за варош. Фактична разлика је у томе да њихове велике вароши је у томе да њихови урети за младеж нису делови општих добротворних

урета него су самостални урети због њихових разгранатих послова.

У следећем наводим као пример за деловне институције урета за младеж неколико података из извештаја варошничког Либека за год. 1924./25. Либек није превелика варош, али има велики број добро изграђених институција за заштиту деце и младежи.

Један између најважнијих задатака варошке депутације (у којој има много чланова са доброволним радом) је брига за осигурање буџетских средстава и одговорност да се та средства правилно употребљавају. Средства се првенствено заобурују против туберкулозе, за исхрану деце, за јетиво млеко, за опорављене физички слабије, за негововање зуба школске деце, купатила, премје за дојење; затим за социјално-педагошке циљеве како поучка за хигијенски живот, борба против неморалне рекламе по новинама и литературе без вредности, помоћ за просејање народних универзитета, и на крају још нешто: одржавање у главном: а) за отпуштење привременике, за беспослену младеж, борба против трговине по улицима, који врше деце, г) борбу младежи која се иселава и т. д. Поред свих тих задатака уред за младеж се брине за сталну даљу спрему свих, који раде на заштити деце и младежи.

Уред за младеж има особље за администрацију, послове, сараднике, ученике, одбораче, раднице, физичке и стручне стручњаке, и чиновничку помоћ за извођење заштитног рада. Компетентнији одбор се растеже на одлуке за поједине гране рада, на предлоге за нове институције и надзор постојећих. У састав урета спада и „Савет Родитеља“, у коме су мајке и очеви из својих својстава становништва. Прва тота Савета су да из искуства саветује и даје критику.

Из појединих грана рада наводим следеће: оделење за трудне жене, породице и одајач има стално надзор лекара, издаје млеко по јетивној деци, много пута и сасвим бесплатно. Млеко допушта мајке од петог месеца трудноће надаље, одајач и мава деца до 6 година. Диспанзери то оделења раде с обзиром на радничког предвене и на нече. Да се не мајке предвене за то да доје дуже време дају им се — ако су редовно посевале диспанзер — први пут после 6 месеци, а други пут после 9 месеци веће количине жетивних намирница. У г. 1924/25 је било на тај начин заштитених 2300 одајача и 6 диспанзера. Посеивање диспанзера је обавитно за оној који имају туђу децу на чувању. Болесна деца се чувају или у чувању или у болници или специјалном лекару. У г. 1924/25 добило је 7000 деце 330.000 карата за јетиво млеко, порица од пола литра. Под надзором су такође деца од 2—6 година. Овом оделењу је прикључен нарочити одсек, који посредује адаптирање деце и давање деце на чување. У вези са прегледом деце су и нарочита предвања за родитеље, а такође и питањима о хигијенским и васпитним питањима, на којима се увек веома добро посвећа.

Пошто ради велики број мајки ван куће, обраћа уред нарочиту пажњу облаштитима. Већи број облаштити узела је општина у своју управу, јер приватна средства нису била довољна за издржавање. У свима управима облаштити имају и родитељске заступнице. За управитеље или управитељи је од велике користи да чују из круга родитеља критику, добију иницијативу и да узважно дискутују о овима тешкоћама које се појављују. Управитеље поседују родитеље својих штићеника и у њиховим домовима. Оне везе, које доносе упознавање породичних прилика, много олакшавају педагошки рад. Облаштити која немају своја игралишта, изводе децу на игралишта по месним парковима. Лекарски прегледи се врше редовно. Деца, која седе на игралишту, зраче на школу, поседује се нарочита пажња; слабуљави деца добијају рибањ зетик; особита пажња се обраћа на то да свако дете има своју четку за зубе, сунџер за умивање, пешкир и чепал. Посете код породица показале су да баш ови предмети корују деци недостају. Облаштити такође поседују вечерња лекара за родитеље, која држе или декар или управитеља. Особиту пажњу поседује општина

раду школских лекара. Они прилажу тромесечне извештаје о извршеним прегледима. У г. 1924/25 је било прегледано 13.000 деце. За свако дете се води најтачнији попис о свему, што је од нарочите важности за дојнице дај треба детету изабрати позив. За безплатни преглед зуба школске деце јавило се 12 зубних лекара. Ако родитељи нису у стању да сами плати поправку зуба, трошкове плати уред за младеж.

У борби против туберкулозе добро служе јетиве школе и једна између њих млада школа од 48 деце. Поред тих школа има општина опорављивања у шуми чији је успех одличан. Лекар који лечи туберкулозу децу одржи редовно сваког месеца конзултацију са школским лекаром. Овај међусобни рад дао је врло добре успехе. Општина има такође сунчана и ваздушна купатила у која се примљују и деца испод 6 година.

За примане у опорављивања јавило се уреду 4000 деце поред оној која шаљу приватна друштва.

У г. 1924/25 добило је од општине 1600 школске деце доручак са млеком, а деци, која немају код куће толог ручка, даван је ручак.

Уред као титор ванбрачне деце води је 250 процеса против ванбрачних очева. Од тих процеса свршио је до краја године 200 са повољним успехом, што значи за ту децу осигуравање животне пензије.

Наводим само још две гране рада: надзор деце која су на чувању код туђих породица, посредовање рада за младеж, заштита проснуљих девојака, који врши женска полиција. Нарочити одсек се брине за богаљству децу. Тај одсек има стално под заштитом око 200 деце која добијају ортопедско лечење, потребне апарате и масаје, а најважнија обрана се томе да остану способна за привредни живот. За психопатичну децу има уред такође нарочити одсек.

Заштита деце и младежи није у свима варошима тако добро уређена као што је у Либеку и беда деце постоји још у свима формама и степенима. Али факт, да стално и верно постоје уверење да је сирчајати оца боље него родитеља, даје хришћанство, протестанство, па није беола само због тога што је јетивније, него због тога што је блаже и етички достојније.

Берлин.

Др. К. Меинде.

Правни положај ванбрачне деце у Грчкој.

Грчка је добила нов закон који регулише однос међу ванбрачном децом и родитељима. Најважније одребе тога закона су: истраживање оца се врши на два начина, или да отац сам призна, или судским путем. Кад се утврди отац ванбрачног детета, он је дужан да материјално осигура детету живот и васпитање. Алиментација одмери се према социјалном положају ванбрачне мајке, и отац је плаћа за мушко дете до испуњења 13 година, а за женско дете до њенога пунолетства. Ако се ула пре пунолетства, алиментација престану. Суд има право да продужи и преко тих одређених година плаћање алиментације у овим случајевима: ако има дете такве физичке или душевне мане да није способно за самосталну егзистенцију; ако му његов отац, недовољно испуњава своје алиментационе обавезе; ако се дете настало ванбрачној мајци на основи њеног социјалног положаја. Ванбрачна мајка има право на алиментацију за време трудноће и још годину дана после порођења, кад се обира на то да ли је родила живио или мртво дете, да ли је умрло дете пре пријављивања. Ако мајка намерно наводи неправог оца, она се кези затвором од једне године или новчаном казном до 10.000 драхми, или затвором и новчаном казном. Одредбе новог закона важе и за већ рођену ванбрачну децу, ако се отац туђи у року од две године од дана ступања на снагу новог закона.

Оглављење у „Женском Покрету“

Житио жена у Совјетској Русији.

Неколико опјавља Јелене Гоце.

Русија је сада земља у којој је проблем феминизма решен. У класулама новог Устава примљеног од Совјетске Владе, слободна жена, постала је равноправна човеку у његовим правима и дужностима. Била сам неколико месеци у Москви, садашњој престоници, да нарочито изучавам промену која је претрпела живот жена од Револуције у октобру 1917, и посветила сам све своје енергије да своје напоре да схватим положај жене у совјетској делатности на пољу рада што јој је сада широм отворено.

Овај положај је врло јаван: пошто је жена имала судулу приступа, она је то велико искористила; на њу наилазе свуда, и не само ни једне каријере овог доба (изузев војске) које она није заузела. У стварњу Нове Русије, жени је од великог утицаја, распрострањене се обичаје, и јетива, а јетива, јетива. Жена наводност у васпитању је јасно обележена, на пример у радничкој средини где делегати (жене), изабране од радница и селанка, врше посао уједно материјално и морално; прво заузимајући се о унутрашњем уређењу фабрике и радничких организација, о баштама за радничку децу, о болницама за породице, о одморној и санаторној радници, брину се о редовној, кућима и радничким задругама; затим уче своје неписмене другове држећи бесплатне курсеве и пазе на живот и понашање радница које припадају њиховој тежњи, да би се помоћу моралног утицаја бориле против проституције.

У Русији је још и сада велика неписменост. Петгуду долазе у војску просветници да привучу и жене, су такође ако не и више неписмене. Посао радничких и селанских делегата је, дакле, да школују младе женске генерације. Као и у другим земљама, тако и у Русији има много учитељица и жена професора; у Комесарату Министарства Просвете једна жена заузела највиши положај у управи, а г-ђа Јаковљевна Луначарска управљала међу осталима једном министарством много боље него што би и човек радова. Госпођа Круцкаја је на челу Радничког Одсека и Више Наставе.

Одавна већ руска жена је ушла у лекарску професију; сада на свима руским медицинским факултетима студенткиња има више од студената и не специјализирају се само за гинекологију и за дечје лекаре, већ изучавају све гране медицине, да чак и хирургију.

У Министарству Здравља др Лебедева управља одсек за женској медицини, а једна најважнијих дужности од које зависи здравље младих генерација.

Цео живот у Русији почива на личном раду, на раду сваког појединца; жене су дакле приморане да раде, да изабере јуноу каријеру, а то је још и потребно због новог закона о браку.

Она важна промена у закону омогућила је добијање брака простом изјавом, а не јетивом, алиментација без потребе доказа о превари или о грешке. Она је мера предузета да би се омогућило женама из радничке класе или селанкама да се одмах ослободу од грубих мужева, који не пристају да им даду слободу. Милони жене муслиманске вере, које живе у Републици Јужне Русије у потпуном ропству, које нису имале никакво право заступања, сада добијају право на слободу, оне уживају сада све социјалне користи и привилегије.

Ова слобода је развила у свакој жени свест и осећај дужности, нема ни једне младе девојке која не жели да сврши ма који занат; да буде независна и способна да заради свој хлеб, ако јој то устреба. Пошто не добија никакво издржавање од муља по разводу брака, — изузев да је првенствено 30 година и да је јетива, она не може сама да заради, — жена је приморана да осигура свој отпакан.

У случају да има дете из тог брака, отац мора по закону да даје издржавање за њих до њиховог пунолетства. Споменути још неколико жена које заузимају значајне положаје и то: г-ђа Јаковљевна, председница Совјета Радница и Селанка, највиши судија, г-ђа Олга Каменева на челу Просвете, г-ђа

ције, г-ђа Курскаја која води борбу против неписмености младежи, организует обилажење поучних музеја и екскурсија; г-ђа Наталија Трикојака, управитељница Одсека за национализацију и чување уметничких и историских споменика. Госпођа Колонтај, амбасадор и представник Совјетске Владе на страни. Жене имају приступу у дипломатију као и у судску праксу, услед чега се положе тражење испите. Будућност не показује да ли је руска нација имала право што је апеловала на жене, а њихова енергија и сардања осећају се већ увелико у целој земљи. Све ове жене охрабрене успесима које су већ постигле и које се сваки данови унаваљују све више и више живо се интересуют за политичком и друштвеном положају жене другог земља, о њеним напорима да изводе своју независност. А пример, руске жене служу јој као поука неоцењиве вредности.

са франуског Р. П.

Прогласа Материнског Дана у нашој земљи

Приликом прославе „Материнског Дана“ добила је госпођа Лепосава Петковић, председница Народнoг Женског Савеза, једно врло лепо и топло писмо писмо од свих друштава из Пожаревца. Између осталог у тој писму пишу: „Миисмо да се овог дана са пуно љубави и поноса у првом реду смислимо, која сте узорна мајка и несребним љубавним подвизавањима, најтеже Ваца четири сина.“

„Духовна сте матери — и то највећина и најљубљивија — хил-адама деца, скупљеници у Подмладку Црвеног Крста. Дакле, имамо двоструку повод за ово наше данашње скромно сећање.“ Писмо су заједнички потписале председнице Женског Друштва, г-ђа Лепосава М. Павловић, Кола Српских Сестара, г-ђа Боса Ст. Павловића, Женског Покрета, г-ђа Бранка Маноловића, Кола девојка, г-ђица Дилија В. Вуковића и Организације Уметница, г-ђа Милева Ф. Радомиротића.

Матерински Дан у Београду. — Дан сунчани дан 15. маја т. г. још од наше горе давао је блага, светла изглед у коме се свуда као у самоме центру, тако и по периферији, прославља Матерински Дан. У 11 ч. пред пуном двораном Новог Уметничког Дома, Алауповић, државни саветник, говорио је о узвишеном позову мајке, о важности њене узлоге за напредак човека чинствара кроз сва доба историјског развоја. У тој речи он је говорио о свему што се дешавало на пригодног натписима, и тако је у једном истом моменту, свуда, и у најудаленијим крајевима, као и у центру, стизао одјек захвалности наших срца за тешку дужност мајки. На Терезијама је тада свирала војна музика, да шетаћинам начини пријатнији овај свечани дан.

По подне по свима кварталима одржана су предавања са разним темама о мајци, и међу предавачима биле су четири жене и то: г-ђа Петковић, председница Народнoг Женског Савеза, г-ђа Симић, подпредседница Н. Ж. С., г-ђа Јевђевијевић, управница чланица Женског Покрета и г-ђа Атанасковић, секретар Н. Ж. С. и управница чланица Женског Покрета. Сви претходници литовски испуњавајући своје теме, темама о мајци, у свима београдским школама, као и у целој земљи, писале су се теме о материма, а тога дана деца су по граду китила жене-мајке белим каранџима. Увече на лепо осветљеном Калемегдану, Општина Београдска приредила је концерт у част Материнског Дана, чиме су Београђани завршили ову своју прву свечаност.

Босански Брод. — Женски Покрет је прославио са Подмлатком Црвеног Крста на свечан начин Матерински дан. Девочице су по долне делове китиле својим свима мајкама, а после подне припреде је свирао Академски Покрет. Академије деца су положила цвеће на гробове умрлих мајки на православном и католичком гробљу. Председница Подмладка Црвеног Крста једна муслиманка девојчица поздравила је мајке у име деце. Затим је секретар Ж. П., г-ђица Ивана Ивановић, одржала веома лепо предавање о поштовању мајке како код других народа тако и код

нас. Предавању су присуствовала сва деца и многе мајке као и Одбор Кола Српских Сестара и женске чланице хрватског друштва Напредак. Деца су после тога отпевала неколико песмица и декламовала песме о мајци. Девочице основне школе издрале су ручне радове који су били изложени у нашем клубу и које су после поделиле својим мајкама. За свирање музике свирао је Ж. П. материјал за ручни рад. Успех Материнског дана је био неочекивано велики.

Јелса. — Народна Женска Звезда у Јелси прославља је Маг. дан са месичним организационом Подм. Црв. Крста. Цео дан био је посвећен Мајци, а у 6 по долне било је свечана прослава у грађанској школи. Г-ђа председница, Марија Макићко, одржала је врло успешно предавање о Мајци. После тога дошло је свирање у декламацијама.

Суботина. — Добротворни Звезда Српкиња приредила је у прославу Мајки дан у Градском Позоришту. Предавање о Мајци, које је одржао професор правног факултета, г. Др. Федор Никшић, саслушано је са највећим интересом од стране омањина које је ипсувала позоришну дворану.

Шибеник. — Народна Женска Звезда је организовала прославу Маг. дана на следећи начин: на „Мајчин дан“ деца су продала цвиће, сабрали прилоге, док је у парку свирала војничка музика. У 7 на вече одржала се Мала Академија у кавани Крка, г-ђа Шкаљко одржала је предавање „Од мајчина срца к срећи народа и човека“, после су следиле декламације, танке на клавиру, пјеване и т. д. У прослави су узели учешћа поред Звезде још Женски Покрет и друштво „Зора“.

Књажевац. Књажевацка Женска Покрет прославља Мајчин дан у Подм. Црв. Крста Мајчин дан. До подне је одржано предавање, после подне су биле рецитације и изводиле су се соколске вежбе.

Остале извештаје донесемо у идућем броју.

Белешке.

Молимо претплатнике да све што се тиче претплате и огласа упуњују на Административну листу, Кнез Михаилова 46, аписне адресе, и др. на адресе уредника: А. Штебић, Ресловог Метро, Београдска 34, или Д. Стојановић, Београдска 20.

Све претплатнике молимо да нам јаве сваку промену адресе, и то читко на адресе. Неуредно примане листе последице је нечитко и нетачно датих адреса.

Ових дана дошло је на адресу Женског Покрета једно писмо из Равња од Спасеније Станковић из домаћинског курса Женског Покрета у Равњу. Оно је пуно невестинице у писану али и протодрушном призања. „Због интересности ми га у целисти доносимо:

„Драге Госпође и Господине из Женског Покрета. Јавља вам се из Равња једна ученица свршеног курса домаћинске школе у Радековићу, која Вам лично захваљује на Вашој доброј милости које сте толико милостиве, па се постарале и за нас децу на селу да нас просветите да не будемо следе код очину. Да и ми будемо домаћине китинске (sic).

Примите моје поздраве. Молим јавити и нашој доброт и милој Госпођи Јовановић да и њу много поздравља једна ученица Спасенија Станковић из Равња.“

Мојим уметлема савирице у Загребу. — У свом уметлема изложила је г-ђа Ката Дујиши своје слике за пријатеље и критику. Хтелију да се скромно представити није одабрала за своју изложбу који од савона, већ је тек варила свога уметничког стварања. У овоме, оне, не може хтења да је упознају. Прилик којом код скроман био наступ, то је љепши и већи био успех.

Целокупна уметничка критика примала је ту изложбу с особитом симпатичном хвалиши знање и таланат младе уметнице. Особито је успела с портретама, од којих се највише хвали већи аутопортре. Читава штампа истиче

лијеп наступ г-ђе Дујиши — која и ако још млада заузала посебно мјесто међу нашим сликарима.“

„Г-ђа Дујиши започела је добро“, вели се на другом месту, „она се овом својом изложбом ставила у ред најбоље младих таланата.“

Ми се тој успјеху младе жене осећемо радуемо и жељимо јој да није она и дајда, које су у њу стављене не остале испуњене и ниједна од њених тежња неостварена.

М. В. К.

Женска Звезда Панчевачких Српкиња. — О Укерску је приредила „Радионица банатских њидовина“ изложбу својих народних руковођиница у селу Препаја.

Изложба је била посвећена из Београда. Панчева, а саво“ се састојало из интересово, да је деловно било изложено 600 особа. Жене и девојке из народа показале су толико разумевања и љубави спрам, уметничких цртежа и радова, којима руковођице Познанава, да се видело колико наше жене седења имају у себи естетских елемената које ваља гајити, култивисати, подићи као уметнички степен.

Поносо смо се уверили, да је народна уметност онај извор, којем се морамо обратити, из којег ваља црпети.

Б. М.

Проглас „Женске Странке“

Сматрамо за своју дужност као свима објективни посматрачи да упознати смо све „Женске Покрете“ са прогласом „Женске Странке“. Чланице „Ж. П.“ нека се увере из речи саме „Женске Странке“ да ли значи она у истини нешто друго, а феминистичком покрету наше земље. Ако буду произнеле проглас пажљиво и критички, уверени смо да ће доћи до закључка да се ствара само једно ново феминистичко удружење, а не политичка партија, која по нашем мишљењу није ни потребна. Проглас гласи:

„Убеђене да једино кроз јаку и чврсту организацију можемо одговорити задатима које од нас изискује наше доба, приступиле смо организовању Женске Странке.

Прилике у којима се налазимо такве су да захтевају бржи рад и одлучнији став у женском питању.

Сматрамо да је за културни, морални и здравствени опстанак наше државе неопходно потребно да и жене узмо потпуно учешће у организацији и животу државе. Зато се све грађанке морају што пре осамостити за политички живот.

Одрана и развизит државе захтевају да се све грађанске снаге заинтересују и искористе. Зато је потребно да претходно сви пунолетни држављани без разлике пола буду једнаки пред законом.

Видовљанским Уставом (чл. 70) стављено је у дужност законодавних органа да уведу у живот бирачка права за жене.

Скоро све политичке странке у нашој земљи изисале су се у начелу за увођење ових права. Али ниједна није повела одлучну борбу, нити је у народу ширила пропаганду у овом смислу, а по неке ни поред изјава својих представника, нису ни до данас унеле у

своје програме тачке које се односе на женска права.

Забодиве бирачких права за жене, питане је само времена и правилног свјетлана законодавних чинилаца. Стварајући нову организацију у којој ће се жене прикупити и здружити, васпитати и припремити за политички живот, ми одговарамо дужности која нас по Уставу у скорју будућности очекује.

У својим раду на бирању политичке и друштвене свести код жена, на забодивању правне и политичке равноправности, сарађивањемо, кад то прилике захтевају, као целина, као организација, са свима оним политичким партијама које нас у овоме буду помагале.

Сматрамо да ћемо се налазити на заједничком наченом терену са оним партијама које се боре или буду бориле за спровођење нашег програма. Оснивамо Женску Странку јер сматрамо да је за нашу земљу корисно да жене буду из равни навикнуте на рад у политичкој организацији, слично оним организацијама у које ће жене пошто стекну бирачка права моћи да упућују свој пуноправнији пуноправни чланицама бирача. Дочећ, вишоко растуће и државно значајне партије, да изведе у циљу организације феминистичке пропаганде може само да школи задатима феминизма, јер структура снаге, и не одговара заједничком унапред постављеном циљу.

Као феминизам сматрамо колективно учешће женских бирачких маса у државном животу, учешће које иде за тим да установе државне и установе других (животних) организација прилагоди потребе и здравно, морално и културног живота, како појединачно, тако и нараштају садашњих и будућних.

Ма да је крајњи циљ феминизма заједничка и складна сардања оба пола, ипак су жене у нашој држави — услед неправде која их ствара у рел бица другог ранга и искључује из учешћа у решавању питања заједничког живота — у држави, услед околности стављене у један табак и приморане да се групину у засебну политичку организацију.

Жене су дужне да, као агитатори и пропалагатори, искористе своје способности првенствено за идеје феминизма, а за бољи живот свију жена. Грађанска је дужност сваке жене да се бори за идеје феминистичке.

Женска друштва и удружења која данас постоје код нас, ма да су сва израза женске делатности и женског социјалног рада, не одговарају, или по својој програму или по својој организацији и тактики политичким задатима које време намеће. Али, ова удружења имају, макар и посебно, раде на остварену феминизма. Зато ћемо се трудити да као Странка помажемо њихов рад.“

Прикупљајте претплатнике!

Штампариа „МЛАДА СРБИЈА“
Ускочка ба. — Телеф. 14-40

О Г Л А С.

Управа Женског Клуба извештава све наставнице, учитеље, чиновнице, ученице и њихове мајке које пролазе кроз Београд, као и оне које ће желеле да се задуже дужи време у Београду, да у Женском Клубу, на најлешнем месту вароши, Кнез Михаилова 46, могу добити следеће:

- 1) Цео пансион — 1200 дина. месечно. Ово нарочито важи за ученице, које за скромну цену могу имати здраву собу и добру домаћу кујују.
- 2) Преноћиште, доручак, ручак, вечера — 50 дина. дневно.
- 3) Преноћиште и доручак — 30 дина. дневно.

Кунајуто у свако доба на расположење за скромну цену од 10 дина.

Просторје Клуба тако су преуређене — да ће се сваки посетилац осећати угоднo као код своје куће.

Моли за пошту
Управа Женског Клуба.